

TEEMA	TAVOITE (INDIKAATTORI)	LÄHTÖ- TASO	TOIMENPITEET/ VASTUUTAHO/ AIKATAULU	MITATTAVA ASIA/MITTARI	LASTEN, NUORTEN JA PERHEIDEN OSUUS
LAPSEN OIKEUDET KUNNAN RAKENTEISSA	<p>TAVOITE 1.</p> <p>Lapsen oikeuksien periaatteet lisätään kunnan asiakirjoihin ja ohjelmiin.</p> <p>Vähintään lapsen oikeuksien yleisperiaatteet sisältyvät kaikkiin kuntaa ohjaaviin asiakirjoihin, ohjelmiin ja suunnitelmiin (ainakin osallisuus- tai vuorovaikutussuunnitelma, kotouttamissuunnitelma, kolme eri yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaa, opiskeluhoitosuunnitelma, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, hyvinvointikertomus).</p> <p>Näissä huomioidaan myös eri lapsiryhmät ja eri ikäiset lapset. Suunnitelmien ja ohjelmien toteutumista seurataan ja arvioidaan valtuustokausittain.</p> <p>Toimenpiteellä tavoitellaan lasten ja nuorten tietoisuuden lisääntymistä</p>	<p>2</p>	<p>1. Kartoitetaan kunnan asiakirjat ja ohjelmat, joihin lapsen oikeuksien yleisperiaatteet kirjataan. (Pirkko, Johanna, Sanna, Anne)</p> <p>-monikulttuurisuusohjelma, yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma (sekä vaka, perusopetus, nuorisopalvelut ja koko kunta), opiskeluhoitosuunnitelmat esiopetus- ja varhaiskasvatus sekä perusopetus, lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, hyvinvointikertomus.</p> <p>2. Lapsen oikeudet on lisätty kunnan asiakirjoihin ja ohjelmiin. kts. yst. edellinen kuvaus. (Pirkko, Johanna, Sanna, Anne)</p> <p>- Uudet kirjaukset esitellään lasten oikeuksien viikolla kirjastolla perhekahveilla yhdessä lasten kuvataide koulun kanssa. Nuorille järjestetään erillinen tilaisuus nuorisotalolla nuorisotoimen ja nuorisovaltuuston yhteistyönä.</p>	<p>- Asiakirjojen kartoitus on tehty esiopetuksessa + varhaiskasvatuksessa.</p> <p>- Asiakirjojen kartoitus on tehty perusopetuksessa.</p> <p>- Asiakirjojen kartoitus on tehty nuorisopalveluissa.</p> <p>- Asiakirjojen kartoitus on tehty hallinnossa.</p> <p>- Lapsen oikeudet on kirjattu alakoulujen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan.</p> <p>- Lapsen oikeudet on kirjattu esiopetuksen yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan.</p> <p>- Lapsen oikeudet on kirjattu yläkoulun yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan.</p> <p>- Lapsen oikeudet on kirjattu koko kunnan yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelmaan.</p>	<p>- Pyydetään nuvalta ja yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmältä kommentit suunnitelmien luonnosvaiheessa.</p> <p>- Perusopetusta, vakaa ja esiopetusta koskevat mitattavat asiat on käyty läpi yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä (yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelma, monikulttuurisuusohjelma, opiskeluhoitosuunnitelmat, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma, hyvinvointikertomus). Nuorisovaltuusto on perehtynyt ja käynyt läpi</p>

	<p>siitä, että heidän asioitaan käsitellään kunnan asiakirjoissa ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa niihin. Tapahtuma järjestetään ja arvioidaan vuosittain lasten oikeuksien viikolla.</p>		<p>- Tapahtumaan pyydetään mukaan mm. yhdistykset ja kolmas sektori. Tapahtuma on maksuton ja kaikille avoin mikä mahdollistaa myös haavoittuvassa asemassa olevien lasten osallistumisen.</p>	<p>- Lapsen oikeudet on kirjattu monikulttuurisuusohjelmaan.</p> <p>- Lapsen oikeudet on kirjattu esi- ja varhaiskasvatuksen opiskeluhoitosuunnitelmaan.</p> <p>- Lapsen oikeudet on kirjattu perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelmaan.</p> <p>- Lapsen oikeudet on kirjattu lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan.</p> <p>- Lapsen oikeudet on kirjattu hyvinvointikertomukseen.</p>	<p>nuorisopalveluiden yhdenvertaisuus- ja tasa-arvosuunnitelman, lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman sekä hyvinvointikertomuksen. Lapset kertovat mielipiteensä asiakirjoista hymiökyselyllä. Nuorilta kysytään mielipiteet Nuodon avulla.</p>
<p>LAPSEN ETU</p>	<p>TAVOITE 2.</p> <p>Lapset ja nuoret huomioidaan kunnan asioista päätettäessä.</p> <p>Kehitetään lapsivaikutusten arvioinnin (LAVA) sisällöllinen- sekä prosessiohjeistus.</p> <p>Lapsivaikutusten (LAVA) arviointeja toteutetaan systemaattisesti.</p>	<p>1</p>	<p>1. Kehitetään lapsivaikutusten arvioinnin sisällöllinen- sekä prosessiohjeistus; joissa huomioidaan lasten osallisuus. (Pirkko, Johanna, Sanna, Anne)</p> <p>- Esihenkilöt ja päätösten valmistelijat perehdytetään ohjeistuksiin.</p> <p>- Ohjeistus laitetaan työntekijöiden intraan, jossa se on kaikkien kunnan työntekijöiden saatavilla.</p> <p>- Kaikille työntekijöille lähetään sähköpostilla tieto LAVA:n käynnistymisestä.</p>	<p>- Sisällöllinen- sekä prosessiohjeistus tehty ja perehdytykset ovat valmiit.</p> <p>- Esihenkilöt ja päätösten valmistelijat perehdytetty.</p>	<p>- Kysely /haastattelu lapsille ja nuorille, miten he toivovat, että heidät otettaisiin huomioon.</p> <p>Nuorisovaltuuston jäsenet osallistetaan LAVA-koulutuksen järjestelyyn.</p>

		<p>- Ohjeistus jaetaan myös yhdistyksille ja kolmannen sektorin toimijoille spostilla, jotta he voivat kehittää omaa päätöksentekoa LAVA:n avulla.</p> <p>- LYK ja LAVA käydään läpi kunnan esimiesiltapäivässä ja esimiehet velvoitetaan käymään nämä läpi omissa työyksiköissään.</p> <p>2. Tunnistetaan ja koulutetaan kunnan avainhenkilöt, jotka perehtyvät huolella lapsivaikutusten arvioinnin menetelmään ja pystyvät tukemaan muuta kuntaa menetelmän käyttöönotossa ja toteuttamisessa. (Anne)</p> <p>3. Kunnanvaltuutetut ja kunnan johtoryhmä perehdytetään lapsivaikutusten arviointiin. Jatkossa perehdytys toteutetaan joka valtuustokauden alussa osana perehdyttämisohjelmaa. (LYK-ryhmä)</p> <p>4. Tehdään lapsivaikutusten arviointi -pilotit kahdella toimialalla (varhaiskasvatus+ esiopetus ja perusopetus)</p>	<p>- Avainhenkilöt on nimetty ja perehdytetty.</p> <p>- Avainhenkilöiden lkm/toimiala.</p> <p>- Perehdytystilaisuus lapsivaikutusten arvioinnista on pidetty valtuutetuille.</p> <p>- Lapsivaikutusten arviointi on kirjattu perehdyttämisohjelmaan.</p>	<p>- Nuorisovaltuuston jäsenet osallistetaan LAVA-koulutuksen järjestelyyn ja arviointiin.</p> <p>- Nuorisovaltuuston jäsenet osallistetaan LAVA-koulutuksen järjestelyyn ja arviointiin.</p>
--	--	---	--	---

			<p>kehitetyn ohjeistuksen pohjalta.</p> <p>- Ohjeistuksen toimivuuden tarkistaminen pilottien pohjalta. (Pirkko, Johanna, Sanna, Anne)</p> <p>5. LAVA-koulutukset järjestetään johtaville viranhaltijoille ja valmistelijoille, kuten palvelualuepäälliköille ja suunnittelijoille ja yksiköiden esimiehille. (LYK-ryhmä)</p>	<p>- Päättäjille on pidetty LAVA-koulutus.</p> <p>- Pilotit toteutettu kahdella toimialalla.</p> <p>- Ohjeistukset tarkistettu pilottikokemusten pohjalta.</p> <p>- Johtavat viranhaltijat ja valmistelijat on koulutettu.</p>	<p>- Nuorisovaltuuston jäsenet osallistetaan LAVA-koulutuksen järjestelyyn ja arviointiin.</p> <p>- Nuorisovaltuuston jäsenet osallistetaan LAVA-koulutuksen järjestelyyn ja arviointiin.</p>
LAPSEN OIKEUS ELÄMÄÄN JA KEHITTYMISEEN	<p>TAVOITE 3.</p> <p>Perusopetuksen henkilöstön mielenterveysosaamista lisätään järjestämällä lisäkoulutuksia.</p> <p>Pyritään lisäämään lasten ja nuorten positiivista mielenterveyttä järjestämällä tunne- ja vuorovaikutustunteja, toteuttamalla opiskeluhoitoa suunnitelmien ja lakien</p>	2	<p>1. Perusopetuksen henkilöstön mielenterveysosaamista lisätään järjestämällä aihepiiriin liittyvää koulutusta vesopäivässä syksyllä 2024. (Pirkko, Johanna)</p> <p>- Koulutukset voidaan tilata esimerkiksi Mieli ry:ltä tai FinFami:lta.</p> <p>- Henkilökunnan kouluttautumista seurataan vuosittain keräämällä tiedot</p>	<p>- Koulutuksiin osallistuvien osuus perusopetuksen henkilökunnasta. /80 %</p>	<p>- Lapset ja nuoret eivät osallistu koulutukseen, mutta saavat hyötyä henkilöstön osaamispääoman kasvusta.</p>

	<p>mukaan, tekemällä ja ottamalla käytäntöön kiusaamisen ja häirinnän vastaiset suunnitelmat sekä tasa-arvosuunnitelmat.</p> <p>Lisäksi tuetaan lasten ja nuorten mielenterveyttä kokoomalla lasten ja nuorten mielenhyvinvoinnin palvelupolku.</p>		<p>toimialoittain koulutuskalenteriin ja samalla tehdään seurantaä täydennyskoulutuksen tarpeista.</p> <p>- Kunnassa on käytössä koulutuskalenteri, ja nämä koulutukset on merkitty ko. kalenteriin.</p> <p>- Työntekijöille järjestetään tarvittaessa myös työnohjausta.</p> <p>2. Opetussuunnitelmaan sisältyviä tunne- ja vuorovaikutustunteja pidetään säännöllisesti sekä ala- että yläkoulussa. (Pirkko, Johanna)</p> <p>- Opetusmateriaali on integroitu valmiiksi eri oppiaineiden materiaaleihin, ja tämän lisäksi opettajat käyttävät omia, hyväksi havaitsemiaan materiaaleja ja toimintamalleja.</p> <p>3. Hyvinvointia tukevat toimenpiteet on määritelty jokaisen koulun opiskeluhoitosuunnitelmassa. (Pirkko, Johanna)</p>	<p>- Tunnit on pidetty yläkoulussa /tuntien lukumäärä</p> <p>- Tunnit on pidetty ala-asteella/tuntien lukumäärä</p> <p>- Hyvinvointia tukevat toimenpiteet on määritelty / kyllä/ei</p> <p>- Oppimisympäristöä muokataan erityistarpeet huomioon ottaen/kyllä/ei</p>	<p>- Lapsille ja nuorille tehdään kysely, miten he ovat kokeneet esimerkiksi tunne- ja vuorovaikutustaitotunnit.</p> <p>- Lasten kuuleminen haastattelu/kysely (ikä huomioiden) oppimisympäristön toimivuudesta.</p> <p>- Oppilaskunnat, opetusryhmät ja muun muassa tukioppilaat ovat aktiivisessa roolissa suunniteltaessa koulun toimintaa sekä</p>
--	---	--	---	--	--

		<p>Opiskeluhuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, hyvän psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä sekä niiden edellytyksiä lisäävää toimintaa kouluyhteisössä.</p> <p>- Opiskeluhoitoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä ja koko kouluyhteisöä tukevana yhteisöllisenä opiskeluhoitona.</p> <p>- Opiskeluhoitotyötä ohjaavat luottamuksellisuus, kunnioittava suhtautuminen oppilaaseen ja huoltajaan sekä heidän osallisuutensa tukeminen.</p> <p>- Käytännössä tämä tarkoittaa koululla yhdessä oppilaiden kanssa laadittavia järjestyssääntöjä, luokkien omia toimintatapoja, koulujen oppilaskuntatoimintaa, koulun toimintakulttuuriin kuuluvat teemapäivät ja tapahtumat sekä kunnioittavan kohtaamisen periaatteet.</p> <p>4. Tehdään kiusaamisen ja häirinnänvastaiset suunnitelmat sekä tasa-</p>	<p>- Kiusaamisen ja häirinnän vastaiset suunnitelmat on tehty vakassa / kyllä/ei</p>	<p>lukuvuositasolla että erinäisten teemapäivien osalta.</p> <p>- Lukuvuoden aikana erilaiset kyselyt muun muassa uusille 7-luokille kiusaamistilanteen kartoittamiseksi, vuosittain kouluruokakyselyt, palautekyselyt erilaisista tapahtumista kuten harrastuspäivistä.</p> <p>- Osa kyselyistä tehdään yhdessä nuorisopalvelujen kanssa.</p> <p>- Oppilaskunnan hallituksilta pyydetään kommentit suunnitelmista ja tehdään tarvittaessa tarkastuksia lukuvuosittain.</p>
--	--	--	--	---

		<p>arvosuunnitelmat. (Pirkko, Johanna)</p> <p>5. Lasten ja nuorten mielenhyvinvoinnin palvelupolku kootaan ja jaetaan intrassa. (Pirkko, Johanna, Anne, Sanna)</p> <p>- Palvelupolku tehdään yhteistyössä hyvinvointialueen ja hyteryhmän kanssa. Hyvinvointipäällikkö keskustelee maakunnallisessa perhekeskustyöryhmässä, ja perusopetuspalvelupäällikkö keskustelee seudullisessa perhekeskustyöryhmässä, joissa käsitellään nimenomaisesti kuntien ja</p>	<p>- Kiusaamisen ja häirinnän vastaiset suunnitelmat on tehty perusopetuksessa /kyllä/ei</p> <p>- Tasa-arvosuunnitelma on tehty varhaiskasvatuksessa + esiopetuksessa /kyllä/ei</p> <p>- Tasa-arvosuunnitelma on tehty yläkoulussa /kyllä/ei</p> <p>- Tasa-arvosuunnitelma on tehty alakoulussa /kyllä/ei</p> <p>- Palvelupolku on tehty ja tieto jaettu varhaiskasvatuksessa + esiopetuksessa /kyllä/ei</p> <p>- Palvelupolku on tehty ja tieto jaettu perusopetuksessa /kyllä/ei</p> <p>- Palvelupolku on tehty ja tieto jaettu nuorisopalveluissa /kyllä/ei</p> <p>- Palvelupolku on tehty ja tieto jaettu seurakunnalle /kyllä/ei</p>	<p>- Nuva otetaan mukaan palvelupolun suunnitteluvaiheessa.</p>
--	--	---	---	---

			hyvinvointialueen välistä rajapintaa ja yhteisiä palveluita.		
LAPSEN OIKEUS ELÄMÄÄN JA KEHITTYMI- SEEN	<p>TAVOITE 4.</p> <p>Turvallisen liikkumisen teemat ja erityisesti tavoitteeseen nostetut näkökulmat nousivat esille lasten näkemysten kartoituksesta koskien rakennettua ympäristöä mukaan lukien kevyen liikenteen väylät tai niiden puuttuminen.</p> <p>Tavoitteena on sekä lisätä oppilaiden osaamista liikkua turvallisesti, mutta myös vaikuttaa rakennettuun ympäristöön.</p> <p>Kunnan tilat ja fyysinen/rakennettu ympäristö tukevat lasten terveyttä, hyvinvointia ja lasten liikkumista.</p>	Lasten oma näkemys	<p>1. Kunnassa toteutetaan koko kunnan pyöräilyviikko. Pyöräilyviikolla edistetään kuntalaisten liikenne- ja pyöräilytaitoja sekä terveellisiä elintapoja. (Marika)</p> <p>2. Varhaiskasvatuksessa ja perusopetuksessa järjestetään liikennekasvatusta, jonka tarkoituksena on lisätä osaamista, tietoa ja turvallisuutta liikennekäyttämiseen. (Sanna/Riikka, Pirkko, Johanna)</p> <p>- Yksi toimintatapa on muun muassa liikennekasvatusviikko pienemmille oppilaille.</p> <p>3. Turvalliset kevyenliikenteen väylät sekä pyöräilyreitit huomioidaan kunnan palveluverkkotyössä. (Pirkko + muu ryhmä)</p>	<p>- Pyörävaunuilla osallistuminen (liikuntarajoitteiset+ muut lapset, jotka eivät itse pysty pyöräilemään/ kyllä/ei</p> <p>- Lapset osallistuvat pyöräilyviikon suunnitteluun / kyllä/ei</p> <p>- Osallistumisprosentti pyöräilyviikon toimintaan 70 %</p> <p>- Liikennekasvatusviikko toteutettu kyllä/ei</p> <p>- Palveluverkkotyössä on käsitelty turvalliset kevyenliikenteen väylät sekä pyöräilyreitit / kyllä/ei</p>	<p>- Perhepeuhussa, perhekerhossa yms. toteutetaan videoitavat haastattelut perheille, joissa kysytään toiveita pyöräilytapahtumaa varten.</p> <p>- Lapset osallistuvat liikennekasvatusviikkoon ideoimalla pyöräilyratoja ja opettelemalla pyörästä huolehtimista. Vakassa lapset piirtävät kokemuksiaan liikennekasvatusviikosta.</p> <p>- Lapset osallistuvat turvallisten kevyenliikenteen väylien ja pyöräteiden suunnitteluun ideoimalla unelmakartan/ideakartan siitä, millainen on turvallinen tie liikkua.</p>

			4. Palveluverkkotyössä huomioidaan turvalliset vapaa-ajan harrastusalueet. (Pirkko + muu ryhmä)	<ul style="list-style-type: none"> - Leikkipuistoissa on valot 100 % - Leikkipuistoissa on ehjät välineet 100 % - Liikuntakentät ovat siistit / kyllä/ei - Liikuntarajoitteisilla mahdollisuus päästä leikkipuistoon / kyllä/ei 	<ul style="list-style-type: none"> - Lapset osallistuvat turvallisten leikkipaikkojen ja harrastuspaikkojen suunnitteluun. - Kouluikäiset voivat piirtää millainen olisi kiva ja turvallinen leikkipaikka/harrastuspaikka. - Päiväkodissa lapsia voi haastatella esimerkiksi millainen olisi turvallinen leikkipaikka. - Toteutuksessa lapset otetaan huomioon osallistamalla heitä, esim. maalauksen/korjaamisen apuna.
LAPSEN OSALLISUUS	TAVOITE 5. Kunta varmistaa rakenteilla ja toimintatavoilla systemaattisen, ikätasaisen ja lapsiystävällisen palautteenkeruun palveluistaan. Palautetta antaneille lapsille viestitään, mitä vaikutusta heidän antamallaan palautteella on. Kunta kiinnittää erityistä huomiota palautteenkeruun monikanavaisuuteen, saavutettavuuteen, esteettömyyteen ja vuoropuhelun merkitykseen. Myös	Lasten oma näkemys	<p>1. Tapahtumiin osallistuneilta lapsilta ja nuorilta kysytään palautetta. (Anne ja muu ryhmä)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Kehitetään yhtenäinen monikanavainen, saavutettavissa oleva ja esteetön palautteenantojärjestelmä, jota kaikki toimijat käyttävät tilaisuuksissaan. Myös muita palautemuotoja käytetään tilaisuuksien mukaan. <p>2. Osallisuuden polku on kuvattu ja sisällytetty lasten- ja nuorten</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Palautekyselyjen lukumäärä (lapsille osoitettu kysymys) /16 kyselyä pidetty - Yhtenäinen palautteenantojärjestelmä kehitetty / kyllä/ei - Osallisuuden polku on kuvattu kyllä/ei 	<ul style="list-style-type: none"> - Lapset ja nuoret saavat kertoa oman mielipiteensä tapahtumista toiminnallisessa muodossa. - Kysytään lapsilta, nuorilta ja perheiltä kokemuksia mitä mieltä he ovat osallisuuden polusta.

	<p>nimetöntä palautetta on mahdollista antaa. Eri toimialat kehittävät palautemekanismeja yhdessä.</p> <p>Osallisuuden ja yhteisöön kuulumisen tunteen vahvistaminen sekä tietoisuuden lisääminen siitä mikä on vaikuttamista ja osallisuutta.</p> <p>Lapsilta kysytään palautteita erilaisista tapahtumista ja koulunkäyntiin liittyvistä asioista. Nykytilan kartoituksella sekä kouluterveyskyselyllä saadaan laajempi kuva siitä, miten osallisuuden lisääminen näkyy lasten kokemana.</p>		<p>hyvinvointisuunnitelmaan liitteenä. (Anne ja muu ryhmä)</p> <p>3. Lapset ovat osallistuneet välituntien suunnitteluun. (Pirkko, Johanna)</p> <p>4. Varmistetaan tukioppilastoiminnan säännöllinen kokoontuminen. (Pirkko, Johanna)</p> <p>5. Osallisuuden polku on tiedossa ja käytössä kaikilla toimialoilla. (Anne + muu ryhmä)</p>	<p>- Suunnittelupalaverien lkm. / 2keväällä, 2 syksyllä</p> <p>- Tukioppilastoiminta on kokoontunut säännöllisesti / kyllä/ei</p> <p>- Liikuntarajoitteiset lapset ovat osallistuneet tukioppilastoiminnan kokouksiin /kyllä/ei</p> <p>- Osallisuuden polku on tiedotettu kunnan toimijoille spostitse / kyllä/ei</p> <p>- Osallisuuden polku koulutus on järjestetty kaksi kertaa /kyllä/ei</p>	<p>- Miten he itse näkisivät missä ja miten he voisivat osallistua enemmän.</p> <p>- Lapsen ja nuoret täyttävät kouluterveyskyselyn, mistä saadaan myös tietoa osallisuuden kokemuksesta.</p> <p>- Lapsille järjestetään kyselyt siitä mitä he haluavat välitunnilla tehdä. Oppilaskunta voi myös kerätä tietoa oppilailta/luokilta siitä, mikkä olisi mielekästä tekemistä ja mitä siihen tarvittaisiin.</p> <p>- Kysytään lapsilta mitä apua/tukea he tarvitsevat tukioppilastoiminnan kokoontumisissa.</p> <p>- Kysytään lapsilta, nuorilta ja perheiltä kokemuksia mitä mieltä he ovat osallisuuden polusta.</p> <p>- Miten he itse näkisivät missä ja miten he voisivat osallistua enemmän.</p> <p>- Lapsen ja nuoret täyttävät kouluterveyskyselyn, mistä</p>
--	---	--	--	--	---

		<p>- Tiedotamme kunnan toimijoille osallisuuden polusta sähköpostitse ja järjestämme koulutusta keväällä 1, syksyllä 1.</p> <p>6. Lapset ovat osallistuneet oppituntien suunnitteluun. (Pirkko, Johanna)</p> <p>7. Lapset ovat osallistuneet koulun, esiopetuksen ja varhaiskasvatuksen tapahtumien suunnitteluun. (Sanna/Riikka, Pirkko, Johanna)</p> <p>8. Varmistetaan, että tukioppilastoiminnalla on</p>	<p>- Lapset ovat osallistuneet oppituntien suunnitteluun /kyllä/ei</p> <p>- Lapset ovat osallistuneet koulun tapahtumien suunnitteluun /kyllä/ei</p> <p>- Lapset ovat osallistuneet esiopetuksen + varhaiskasvatuksen tapahtumien suunnitteluun /kyllä/ei</p> <p>- Tukioppilaille on järjestetty kokoontumispaikka /kyllä/ei</p> <p>- Nuva on otettu mukaan kunnan toimielinten päätöksentekoon /kyllä/ei</p>	<p>saadaan myös tietoa osallisuuden kokemuksesta.</p> <p>- Lapsille järjestetään kyselyt siitä mitä he haluavat oppitunneilla tehdä.</p> <p>- Oppilaskunta voi myös kerätä tietoa oppilailta/luokilta siitä, mikä olisi mielekästä tekemistä ja mitä siihen tarvittaisiin.</p> <p>- Lapsille järjestetään kyselyt/haastattelut siitä mitä tapahtumia kouluilla/päiväkodissa voisi olla.</p> <p>- Oppilaskunta voi myös kerätä tietoa oppilailta/luokilta siitä, mikä olisi mielekästä tekemistä ja mitä siihen tarvittaisiin.</p> <p>- Mahdollistetaan lapsille osallistuminen tukioppilastoimintaan.</p> <p>- Mahdollistetaan lapsille osallistuminen nuvan toimintaan.</p> <p>- Mahdollistetaan lapsille esteetön osallistuminen oppilaskunnan toimintaan.</p>
--	--	---	---	--

			<p>paikka missä kokoontua. (Pirkko, Johanna)</p> <p>9. Varmistetaan, että nuva on mukana päätöksenteossa. (Anne)</p> <p>10. Varmistetaan, että oppilaskunnan hallitus kokoontuu säännöllisesti. (Pirkko)</p> <p>11. Varmistetaan, että oppilaskunnan hallituksella on paikka missä kokoontua. (Pirkko)</p> <p>12. Alkukartoituksen tulokset tehdään näkyväksi musiikkivideon avulla yhteistyössä Sibelius-opiston avulla. Musiikkivideolla esiintyy lapsia/nuoria. Musiikkivideon esitetään koulujen ja päiväkotien tilaisuuksissa. (Minna)</p>	<p>- Oppilaskunnan hallitus kokoontuu säännöllisesti /kyllä/ei</p> <p>- Oppilaskunnan hallitukselle on järjestetty kokoontumispaikka / kyllä/ei</p> <p>- Musiikkivideo tehty / kyllä/ei</p> <p>- Musiikkivideo esitetty /kyllä/ei</p>	<p>- Mahdollistetaan lapsille esteetön osallistuminen oppilaskunnan hallituksen toimintaan.</p> <p>- Lapset esiintyvät videossa ja mahdollisuuksien mukaan osallistuvat videon suunnitteluun.</p>
LAPSEN OSALLISUUS	<p>TAVOITE 6.</p> <p>Kunnassa on edustuksellisten osallisuusrakenteiden lisäksi muita osallisuutta edistäviä rakenteita, jotka mahdollistavat lasten ja nuorten näkemysten esiintuomisen eri ikäkausina. Näkemykset otetaan huomioon</p>	<p>Lasten oma näkemys</p>	<p>1. Ruokahuollon kanssa järjestetään palaveri, jossa selvitetään mahdollisuus toiveruokapäiviin, aamupalan järjestämiseen yläkouluikäisille sekä tarjottimien käyttöön kouluruokailussa. Johanna ja Hanna Träff)</p> <p>- Selvitetään onko lapsilla mahdollisuutta käydä</p>	<p>- Palaveri pidetty ruokahuollon kanssa / kyllä/ei</p> <p>- Toiveruokapäivä järjestetty / kyllä/ei</p> <p>- Selvitetty mahdollisuus järjestää yläkoululaisille aamupalaa /kyllä/ei</p>	<p>- Oppilaskunnan edustajat osallistuvat tarvittaessa palavereihin tai heiltä pyydetään lausunto asioihin liittyen.</p> <p>- Mikäli esitettyjä toimenpiteitä on mahdollista toteuttaa, otetaan nuoret mukaan tarkempaan suunnitteluun.</p>

	<p>palveluita suunniteltaessa ja kehitettäessä.</p> <p>Kehitetään kouluruokailua lasten ja nuorten toiveiden mukaisesti.</p>		<p>tutustumassa ateriapalveluihin.</p>	<p>- Tarjottimet on otettu käyttöön kouluruokailussa /kyllä /ei</p> <p>- Oppilaille on järjestetty mahdollisuus tutustua ateriapalveluihin /kyllä/ei</p>	
--	--	--	--	--	--

